

نسل

کلیدواژه: [فرزند](#)، [انسان](#)، نسل.

پرسش: واژه‌هایی که از ریشه «نسل» در تعابیر قرآنی وجود دارند، به چه معنا هستند؟

پاسخ: «نسل» در آیات ۸ [سوره سجده](#) و ۲۰۵ [سوره بقره](#) به معنای جدایی از چیزی است. و در آیه ۹۶ [سوره انبیاء](#) و ۵۱ [سوره یس](#) به معنای خروج همراه با سرعت و شتاب هم آمده است.

فهرست مندرجات

- ۱ - معنای لغوی
- ۲ - نسل در قرآن
 - ۲.۱ - روایت زبانه
 - ۳ - خروج همراه با سرعت
 - ۴ - بانوس
 - ۵ - منبع

معنای لغوی

«نسل» در لغت به معنای جدایی از چیزی است: «نسل الوبر عن البعیر و القمیص عن الانسان»؛ کرک از شتر و پیراهن از انسان جدا شد. فرزند را از آن جهت نسل می‌گویند که از انسان جدا می‌شود.
^[۱] [راغب اصفهانی، حسین بن مجد، المفردات فی غرب القرآن، تحقیق، صفوان عدنان داودی، ص ۸۰۲، دمشق، بیروت، دارالقلم، الدار الشامیة، چاپ اول، ۱۴۱۲ق.](#)

نسل در قرآن

برخی از مفسران «نسل» را در اصل به معنای خروج گرفته‌اند، و می‌گویند مردم از آن جهت نسل آدم‌اند که از پشت او خارج شده‌اند و «نسل» اصلش به معنای خروج است.

^[۲] [طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۲، ۵۲۳، مقدمه، مجد حواد بلاغی، تهران، ناصر خسرو، چاپ سوم، ۱۳۷۲ش.](#)

در [قرآن کریم](#) در آیات متعدد به این معنا اشاره شده، و بیشتر مفسران نسل را به انسان معنا کرده‌اند. قرآن در ارتباط با [فرزندان آدم](#) (علیه‌السلام) می‌فرماید: «ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ؛

^[۳] [سجده/سوره ۳۲، آیه ۸.](#)

سپس نسل او را از چکیده‌ای از آب پست و بی‌مقدار قرار داد.»
«وَ إِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَ يُهْلِكَ الْحَرْثُ وَ النَّسْلَ وَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ؛

^[۴] [بقره/سوره ۲، آیه ۲۰۵.](#)

و چون برگردد (یا ریاستی یابد) کوشش می‌کند که در [زمین](#) فساد نماید و کشت و نسل را نابود سازد، و خداوند تباہکاری را دوست ندارد.» نسل در این آیه به معنای مردم تفسیر شده است. از [امام صادق \(علیه‌السلام\)](#) نقل شده است، «[حِرْث](#)» در این جا [دین](#) است و «نسل» مردماند.

^[۵] [قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، ج ۱، ص ۷۱، محقق، مصحح، موسوی جزائری، سید طبیب، قم، دارالکتاب، چاپ سوم، ۱۴۰۴ق.](#)

← روایت زبانه

زبانه از [امام باقر \(علیه‌السلام\)](#) و یا [امام صادق \(علیه‌السلام\)](#) پرسید؛ منظور [خداوند](#) در این [آیه](#) که می‌فرماید: «وَ إِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي

الأرض...» چیست؟ گفت: «نسل» همان فرزندان، «حرث» هم زمین است.
[۱۴] عروسی حویزی، عبد علی بن حمعه، تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۲۰۴، تحقیق، رسولی محلاتی، سیدهاشم، قم، اسماعیلیان، چاپ چهارم، ۱۴۱۵ق.

خروج همراه با سرعت

«نسل» به معنای خروج همراه با سرعت و شتاب هم آمده است:

[۱۷] [راغب اصفهانی، حسین بن مجد، المفردات فی غریب القرآن، ص ۸۰۳.](#)

«حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَ مَاْجُوجُ وَ هُمْ مِنْ كُلِّ حَدْبٍ يَنْسِلُونَ»؛

[۱۸] [انباء/سوره ۲۱، آیه ۹۶.](#)

تا آن‌گاه که (راه بر) **یاجوج و ماجوج** گشوده شوند و آنان را از بلندی‌ها به شتاب سرازیر گردند.
«وَ تُفَخَّ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ»؛

[۱۹] [یس/سوره ۳۶، آیه ۵۱.](#)

(بار دیگر) در «**صور**» دمیده می‌شود، ناگهان آنها از قبرها، شتابان به سوی **(دادگاه)** پروردگارشان می‌روند.
«يَنْسِلُونَ» را در آیات به سرعت خارج شدن معنا کرده‌اند. زمانی که در صور دمیده شود ناگهان انسان‌ها با سرعت و شتابان از قبرها به سوی پروردگارشان خارج می‌شوند.

[۱۰] [قرشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، ج ۷، ص ۵۸، تهران، دار الکتب الاسلامیه، چاپ ششم، ۱۳۷۱ش.](#)

پانویس

- ↑ [راغب اصفهانی، حسین بن مجد، المفردات فی غریب القرآن، تحقیق، صفوان عدنان داودی، ص ۸۰۳، دمشق، سروت، دارالقلم، الدار الشامیه، چاپ اول، ۱۴۱۲ق.](#)
- ↑ [طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۲، ۵۳۳، مقدمه، مجد حواد بلاغی، تهران، ناصر خسرو، چاپ سوم، ۱۳۷۲ش.](#)
- ↑ [سجده/سوره ۳۲، آیه ۸.](#)
- ↑ [بقره/سوره ۲، آیه ۲۰۵.](#)
- ↑ [قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، ج ۱، ص ۷۱، محقق، مصحح، موسوی جزائری، سید طیب، قم، دار الکتب، چاپ سوم، ۱۴۰۴ق.](#)
- ↑ [عروسی حویزی، عبد علی بن حمعه، تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۲۰۴، تحقیق، رسولی محلاتی، سیدهاشم، قم، اسماعیلیان، چاپ چهارم، ۱۴۱۵ق.](#)
- ↑ [راغب اصفهانی، حسین بن مجد، المفردات فی غریب القرآن، ص ۸۰۳.](#)
- ↑ [انباء/سوره ۲۱، آیه ۹۶.](#)
- ↑ [یس/سوره ۳۶، آیه ۵۱.](#)
- ↑ [قرشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، ج ۷، ص ۵۸، تهران، دار الکتب الاسلامیه، چاپ ششم، ۱۳۷۱ش.](#)

منبع

بانگاه اسلام کوئست، برگرفته از مقاله «نسل»، تاریخ بازبینی ۱۳۹۵/۴/۲۳.